

Pedagogisch locatiewerkplan

Voorwoord

Kinderopvang is bedoeld om de taak van de opvoeder gedurende een bepaalde tijd over te nemen. Een IKC bestaat uit een kinderdagverblijf, peuteropvang en een buitenschoolse opvang (verder als kdv, po en bso aangeduid). Door uw kind naar een IKC te brengen kiest u voor opvang in een groep. Voor het kind betekent dit een andere, nieuwe omgeving met andere mogelijkheden dan in de thuissituatie. Een uitdaging. Voor kinderen is het IKC een plaats om elkaar te ontmoeten en te leren kennen, met elkaar te spelen, te eten en om met elkaar ervaringen op te doen die anders zijn dan in de thuissituatie.

Het IKC is gehuisvest in IKC De Zuiderenk en vormt samen met de school een Integraal Kind Centrum voor kinderen van 0-13 jaar, waarin we gezamenlijk een goed pedagogisch aanbod voor alle kinderen willen bieden.

Wij willen de kinderen graag een tweede thuis bieden, een plek waar zij zich prettig en veilig voelen en waar ouders hun kind met een goed gevoel naar toe brengen.

We willen voor ouders en kinderen ook een plek zijn, waar kinderen deel kunnen nemen aan allerlei activiteiten en zo ervaringen opdoen met bijv. natuur, sport, muziek creativiteit en koken.

Op deze manier willen we de kinderen in hun ontwikkeling stimuleren en willen we de ouders ontlasten door opvang en activiteiten gezamenlijk aan te bieden.

We besteden aandacht aan de individuele ontwikkeling van ieder kind: taal, creatief spel, het bieden van situaties waarin vaardigheden geoefend kunnen worden, zelfstandigheid, het tonen van respect voor elkaar, het ontdekken van de mogelijkheden en het omgaan met regels en grenzen.

U mag van ons een zekere ondersteuning bij de opvoeding verwachten. Ondersteuning in de zin van betrokkenheid bij het kind en, als ouders daaraan behoefte hebben, meedenken met de ouders inzake vragen rond opvoeding en opgroeien.

Elke locatie van Kinderopvang Kits Primair gebruikt als uitgangspunt het pedagogische beleid van Kinderopvang Kits Primair, met de vier pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven als leidraad, toch zullen er verschillen zijn door bijv. accenten die net anders gelegd worden, soms door inbreng van de ouders.

De pedagogische werkplannen zullen daarom in grote lijnen met elkaar overeenkomen, maar zijn toegespitst op de praktische situatie van iedere locatie.

Als team van IKC Zuiderenk vinden wij het belangrijk om u als ouder duidelijk te kunnen maken wat onze manier van werken is, hoe wij omgaan met uw kinderen.

Namens het team van IKC Zuiderenk,

Koos van Riezen
Directeur-bestuurder

Inhoudsopgave

VOORWOORD	1
1. ALGEMENE INFORMATIE	4
1.1 ACCOMMODATIE	4
1.2 BEREIKBAARHEID EN OPENINGSTIJDEN.....	4
1.3 VEILIGHEID EN HYGIËNE	4
1.4 DRIE-UURSREGELING KINDEROPVANG.....	5
2. TEAM	5
2.1 PEDAGOGISCH MEDEWERKERS.....	5
2.2 RELATIE KIND – PEDAGOGISCH MEDEWERKERS EN MENTORSCHAP	6
2.3 VASTE GEZICHTEN CRITERIUM	6
2.4 RELATIE TUSSEN KINDEREN.....	6
3. DE GROEP	6
3.1 GROEPSOPBOUW	6
3.2 VERTICALE GROEP/ HORIZONTALE GROEP	7
3.3 OPEN DEURENBELEID/ STAMGROEP/ BASISGROEP	7
3.4 REGELS EN GRENZEN.....	9
4. PLAATSING	9
4.1 RONDLEIDING EN INTAKE.....	9
4.2 WENNEN	9
4.3 EXTRA OPVANG/SCHOOLVAKANTIES/AAN- EN AFMELDEN	9
4.4 RUILEN VAN DAGDELEN	10
4.5 FLEXIBELE OPVANG.....	10
5. DAG	10
5.1 OPENING EN SLUITING.....	10
5.2 BRENGEN/HALEN	10
5.3 HET VERVOEREN VAN KINDEREN.....	10
5.4 DAGINDELING	10
5.5 TIJDENS SCHOOLVAKANTIES.....	11
6. SPEL EN ACTIVITEITEN	11
6.1 INRICHTING.....	11
6.2 SPELEN, VRIJ/BEGELEID SPEL, SAMEN SPELEN.....	11
6.3 VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE (VVE) EN HET ACTIVITEITENPROGRAMMA UK & PUK	12
6.3.1. ONTWIKKELINGSSTIMULERING BABY'S.....	13
6.4 ACTIVITEITEN 4-12 JAAR	13
6.5 BUITEN SPELEN	13
6.6 FEESTEN EN VERJAARDAGEN.....	14
7. VERZORGING	14
7.1 VOEDING.....	14
7.2 UITERLIJKE VERZORGING EN HYGIËNE.....	14
7.3 ZIEKTE	14
7.4 SLAPEN.....	15
8. ONTWIKKELING	15
8.1 BASALE ONTWIKKELINGSBEHOEFTEEN	15
8.2 SPEEL- WERKGEDRAG.....	16
8.3 MOTORISCHE ONTWIKKELING	16
8.4 TAALONTWIKKELING.....	16
8.5 SYMBOOLONTWIKKELING.....	17
8.6 CREATIEVE ONTWIKKELING.....	17

8.7 SEKSUELE ONTWIKKELING	17
8.8 OBSERVATIES, DE ROL VAN DE GROEPSLEIDING.....	17
8.9 SAMENWERKING	19
9. PEDAGOGISCH HANDELEN	19
9.1 PEDAGOGISCH VISIE EN UITGANGSPUNTEN.....	19
9.2 PEDAGOGISCH HANDELEN:	21
9.3 CORRIGEREN / BELONEN / STRAFFEN	21
9.4 GROEPSREGELS EN -AFSPRAKEN.....	21
9.5 PESTEN.....	21
9.6 KINDERPARTICIPATIE	21
10. OUDERS	22
10.1 VERANTWOORDELIJKHEID	22
10.2 GROEPSMAP VOOR DE GROEPSLEIDING	22
10.3 OUDERGESPREKKEN.....	22
10.4 OUDERCOMMISSIE	22
10.5 KLACHTENPROCEDURE	22
10.6 TOT SLOT	23

1. Algemene informatie

1.1 Accommodatie

IKC Zuiderenk is centraal gelegen in Wijster.

In het IKC bieden wij opvang aan kinderen van 0-13 jaar, zowel op vaste dagen als in de vorm van flexibele opvang. Het IKC is gevestigd in openbare basisschool de Zuiderenk. Samen vormen wij een Integraal Kind Centrum (IKC). De sporthal is op loopafstand.

De locatie heeft een ruime buitenspeelplaats en is gelegen in een bosrijke omgeving met tal van mogelijkheden voor uitstapjes in de natuur.

Een IKC is een gebouw waar kinderen van 0 tot 13 jaar van 7.00 uur tot 19.00 uur gebruik kunnen maken van onderwijs, opvang, ontspanning en eventueel zorg. Dit aanbod wordt verzorgd vanuit één pedagogische visie en één team dat optimaal samenwerkt, zodat ouders er met een gerust hart hun kind naar toe kunnen brengen en kinderen er met plezier de dag doorbrengen. Eén centrum voor de leeftijd van 0-13 jaar, een doorgaande lijn in spelen en leren en in visie op kinderen. De beide organisaties willen elkaar versterken op het gebied van kwaliteit en dienstverlening naar ouders en kinderen. Daarnaast worden speerpunten de komende jaren: samenhangend opvoedings- en ontwikkelingsklimaat, ononderbroken leerlijnen, gezamenlijke VVE programma's en het komen tot goed burgerschap.

1.2 Bereikbaarheid en openingstijden

Adres: Drijberseweg 2
9418 PW Wijster
Tel.: 06-52358157
Email : kc.zuiderenk@kitsprimair.nl

Openingstijden:

Kdv: maandag t/m vrijdag van 07.30-17.30 uur
Bso: maandag t/m vrijdag van 07.30-08.30u (vso)
14.00-17.30 (nso)

Er is op alle locaties opvang mogelijk van 7.00 tot 19.00 uur. In overleg is ook eerder opvang mogelijk.

Op de algemeen erkende feestdagen is het IKC gesloten.

De haal- en brengtijden op het IKC zijn:

- Brengen 's morgens tussen 07.30 en 09.00 uur
- Halen en brengen tussen 12.30 en 13.00 uur
- Halen 's middags tussen 16.30 en 17.30 uur

Voor de po zijn de breng- en haaltijden 08.30 en 11.30 uur

1.3 Veiligheid en hygiëne

Wij controleren jaarlijks de veiligheid en gezondheid door middel van een Risico-inventarisatie Veiligheid en Gezondheid conform de eisen van de Wet kinderopvang. De GGD controleert of we de Risico-inventarisatie uitgevoerd hebben volgens de daarvoor geldende normen.

We willen en kunnen echter niet alle risico's voor kinderen wegnemen. Kinderen ontwikkelen zich met vallen en opstaan. We vinden het belangrijk dat kinderen met aanvaardbare risico's leren omgaan.

Aan de hand van de bevindingen van de Risico-inventarisatie wordt een plan opgesteld. Dit veiligheids- en gezondheidsplan ligt ter inzage op het IKC (alle groepen hebben een exemplaar).

Ongelukjes en bijna ongelukjes worden in een logboek bijgehouden, zodat we ons beleid rondom veiligheid indien nodig bij kunnen stellen.

Zowel de Risico-inventarisatie als de ongevallenregistratie zijn voor u als ouder in te zien op de locatie.

Het IKC hanteert de voorschriften van de GGD, Arbodienst en Brandweer. De GGD controleert jaarlijks en maakt over haar bezoek een rapport waarin eventuele noodzakelijke verbeteringen worden gemeld. Vervolgens worden door de leidinggevende stappen ondernomen om deze voorschriften z.s.m. te realiseren. Het rapport ligt ter inzage op de locatie. De GGD controleert naast de hygiëne ook andere zaken: groepssamenstelling, geschoold personeel, veiligheid van het gebouw, ziektebeleid, VVE en de eerder genoemde Risico-inventarisatie.

Het gebouw wordt regelmatig schoongemaakt.

De interieurverzorgsters werken volgens een schoonmaakprogramma. De pedagogisch medewerkers houden tussen de bedrijven door de groepsruimte, keuken en sanitaire voorzieningen schoon en netjes.

Ten aanzien van de veiligheid in het gebouw worden ook de normen van de brandweer gehanteerd. De brandweer controleert dit regelmatig. Aan de hand van een ontruimingsplan wordt tweemaal per jaar met de kinderen geoefend, eerst zonder alarm, vervolgens met alarm. Soms kunnen de pedagogisch medewerkers hier een thema van maken, waardoor het ook nog leuk en leerzaam is. Er is dagelijks BHV geschoold personeel aanwezig in het gebouw. Ook zal het voorkomen dat er een oefening plaats zal vinden met alle overige gebruikers van het gebouw. Het volledige Veiligheidsbeleid van Kits Primair is te lezen op onze website www.kitsprimair.nl

1.4 Drie-uursregeling kinderopvang

Aan het begin en einde van de dag zijn er minder kinderen aanwezig in de kinderopvang. Tijdens de middagpauze van pedagogisch medewerkers slapen veel kinderen, waardoor minder kinderen actieve pedagogische aandacht behoeven. Om voor een bepaalde flexibiliteit te zorgen, is de drie-uursregeling van kracht. Dat betekent dat we op IKC Zuiderenk op de onderstaande tijden afwijken van de bkr (beroepskracht-kind-ratio):

- tussen 7.30 en 8.30 uur
- tussen 12.30 en 13.30 uur
- tussen 17.00 en 18.00 uur.

2. Team

2.1 Pedagogisch medewerkers

Kindcentra Kits Primair werkt uitsluitend met gediplomeerde, betaalde pedagogisch medewerkers die voldoen aan de door de CAO Kinderopvang gestelde eisen. Daarnaast kunnen stagiaires boven de betaalde formatie worden ingezet. Afhankelijk van hun opleiding en opleidingseisen krijgen zij, onder verantwoordelijkheid van het team, diverse taken en in toenemende mate een zekere zelfstandigheid. Bij ziekte of tijdens vakantie van een pedagogisch medewerker, kunnen stagiaires formatief worden ingezet op de eigen locatie, wanneer ze minimaal 2de jaars zijn en geschikt zijn bevonden. Een stagiaire staat niet alleen op een groep, behalve tijdens de pauzes.

Er wordt gewerkt volgens een vast rooster en zoveel mogelijk met vaste medewerkers op een eigen groep.

Bij ziekte of verlof van de vaste pedagogisch medewerkers worden zij in principe vervangen door een invalkracht. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk vaste invallers, maar het kan voorkomen dat bij tekort, een invaller vanuit de invalpoule van Kindercentra Kits Primair wordt ingezet of een geschikte stagiaire. Bij vakanties, onder- of overbezetting, ziekte van pedagogisch medewerkers kan het voorkomen dat groepen worden samengevoegd.

Bij de ingang van de groepsruimte hangt een bord met foto's en namen van de pedagogisch medewerkers, de inval en de leidinggevende.

De pedagogisch medewerkers en invallers hebben jaarlijks een functioneringsgesprek met hun leidinggevende. Daarnaast vinden periodiek werkbegeleidingsgesprekken plaats in de vorm van een locatieoverleg geleid door de manager kinderopvang en heeft de locatie tevens geregeld een overleg met de pedagogisch stafmedewerker. In deze overleggen komen organisatorische- en pedagogische zaken aan de orde. Geregeld terugkerende inhoudelijke punten zijn: kindbespreking, samenwerking, feesten, huishoudelijke zaken, beleidszaken, activiteiten aanbod, Uk & Puk en pedagogisch handelen.

Deskundigheidsbevordering en het onderhouden van deskundigheid vindt plaats d.m.v. scholing en cursusaanbod van Kindcentra Kits Primair voor pedagogisch medewerkers. Ook worden er themavergaderingen voor alle medewerkers georganiseerd gericht op pedagogisch handelen en activiteiten / workshops ter bevordering van het dagelijks aanbod voor de kinderen.

Alle pedagogisch medewerkers die werken met kinderen van 0-4 jaar zijn of worden geschoold in het werken met Uk&Puk en het Volgsysteem.

Alle medewerkers zijn op de hoogte van de Meldcode.

Al onze medewerkers beschikken over een geldige Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Door de overheid wordt de geldigheid van de VOG's door continue screening bewaakt.

2.2 Relatie kind – pedagogisch medewerkers en mentorschap

Een basisvoorwaarde voor goede opvang is dat een kind zich veilig voelt. De relatieopbouw tussen kind en pedagogisch medewerkers wordt gestimuleerd door een open en positieve houding, communicatie, actief luisteren, oprechte aandacht, sensitiviteit en een respectvolle manier van omgaan met elkaar. We vinden het belangrijk geborgenheid te bieden, ruimte te geven, een rijke, uitdagende omgeving te creëren, te stimuleren en de kinderen zich welkom te laten voelen. Ieder kind is anders en vraagt een andere benadering. De pedagogisch medewerkers willen hier zo goed mogelijk op in spelen.

Aan ieder kind is een mentor toegewezen. De mentorkinderen zijn ingedeeld op een lijst in de groepsmap. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind en de ouders worden op de hoogte gebracht wie de mentor van hun zoon/dochter is.. De mentor is dan ook het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. Ieder jaar nodigt de mentor de ouders uit voor een gesprek over de ontwikkeling van hun zoon/dochter, aan de hand van ons ontwikkelingsvolgsysteem. Door het volgen van de ontwikkeling van het kind sluiten pedagogisch medewerkers aan op de individuele behoeften van een kind.

Verder heeft de mentor regelmatig, tijdens informele momenten, contact met de ouders over het welbevinden en het gedrag van het kind. Gesprekken kunnen ook op initiatief van de ouders plaatsvinden.

Om de ontwikkeling van het kind te kunnen volgen, moet de mentor het kind echt kennen. Daarom is de mentor direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling van het kind. Eventueel vervult de mentor ook een rol in het contact met andere professionals (met instemming van de ouders). In de buitenschoolse opvang is de mentor ook het aanspreekpunt van het kind. Hier hebben mentoren jaarlijks contact met de ouders over het welbevinden en het gedrag van hun zoon/dochter, aan de hand van het gedragsvolgmodel Oog!

2.3 Vaste gezichten criterium

Een 'vast gezicht' is één van de pedagogisch medewerkers die aanwezig moet zijn als het kind aanwezig is. Als het kind aanwezig is, werkt er die dag dus minimaal één vast gezicht van het kind op de groep, zodat het kind minimaal één vertrouwd gezicht ziet. Er kunnen meer pedagogisch medewerkers, al dan niet structureel, op de betreffende groep werken, naast de vaste gezichten. Het maximaal aantal vaste gezichten, wordt bepaald per kind en niet op groepsniveau. Zo mag een kind van 0 jaar maximaal 2 gezichten toegewezen krijgen. Kits Primair werkt met vaste beroepskrachten op vaste dagen.

Bij nieuwe aanmeldingen van baby's informeert de plaatsingsmedewerker de planner. De planner kijkt op dat moment of er voldaan wordt aan het vaste gezichten criterium.

2.4 Relatie tussen kinderen

De relatie tussen de kinderen wordt gestimuleerd door samen te spelen, of aan activiteiten deel te nemen in de grote of kleine groep of samen met kinderen uit andere groepen en door bij conflicten de kinderen mee te laten denken over oplossingen. Normen en waarden spelen daarbij een belangrijke rol. Wanneer je met elkaar praat, luister je naar elkaar, laat je elkaar uitspreken en kijk je elkaar aan, dit is een vorm van betrokkenheid en beleefd zijn.

Wij vinden het belangrijk dat de kinderen rekening leren houden met elkaar, ook met kinderen in verschillende leeftijden.

3. De groep

3.1 Groepsopbouw

IKC Zuiderenk heeft 1 horizontale peuteropvang (stam)groep, 1 verticale kdv (stam)groep en er 1 bso (basis)groep. De kinderen worden in één gecombineerde po-, kdv- en bso groep opgevangen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar.

De verhouding tussen het aantal kinderen dat aanwezig is en het aantal pedagogisch medewerkers is wettelijk vastgelegd. De landelijk ontwikkelde rekentool is leidend.

Op het kdv mag de groep groeien tot maximaal 7 kinderen per dag inclusief 2 flexibele kinderen hier geldt; 2 pedagogisch medewerkers op 12 kinderen. Ook afhankelijk van de leeftijd van de kinderen.

Op de bso mag de groep groeien tot maximaal 20 kinderen en geldt de norm 10 kinderen op 1 pedagogisch medewerker. Bij de 8 + kinderen geldt ook de norm 1 op 10.

Op de peuteropvang mag de groep groeien tot maximaal 16 kinderen per dag. Hier geldt 2 pedagogisch medewerkers op 16 kinderen.

De peuteropvang wordt aangeboden op maandag (extra op verzoek),- dinsdag- en vrijdagochtend.

We hanteren een opendeuren beleid waarbij de mogelijkheid bestaat dat groepen op het IKC samengaan. Daarnaast kiezen we ervoor om op rustige dagen, gezien de kleinschaligheid van het IKC, de kdv en bso groep samen te voegen tot 1 groep. Hierdoor ontstaat er een 0-13 groep, met inachtneming van de maximale groeps grootte van 16 kinderen en met bijpassende wettelijke leidster kindratio. Kinderen van de bso vinden het soms heerlijk om iets te betekenen voor een jonger kind. Daarbij houden jonge kinderen er van te kijken wat de oudere kinderen doen, soms zelfs mee te doen, op hun niveau.

3.2 Verticale groep/ horizontale groep

Het kdv kent meestal een verticale (stam)groep, de peuteropvang altijd een horizontale (stam)groep. De bso In een verticale groep worden kinderen van 0 tot 4 jaar opgevangen. In een horizontale groep worden kinderen van 2 – 4 jaar opgevangen. Naar de bso (basisgroep) gaan kinderen in de leeftijd van 4 – 13 jaar.

Op de bso is gekozen voor groepen, die qua leeftijd en interesse bij elkaar passen.

De verschillende leeftijdsgroepen maken gebruik van dezelfde ruimtes. In de ochtenden zijn de kinderen van de kdv en peuteropvang samen en 's middag de kdv en bso kinderen.

De groepsruimte en het spelmateriaal is aangepast aan de samenstelling van de groep.

Uit ervaring weten we dat gevarieerd spel kan ontstaan door samenspel van verschillende leeftijdsgroepen en dat er mogelijkheden zijn tot meer verschillende relaties tussen de kinderen.

Het is afhankelijk van de groeps grootte hoeveel pedagogisch medewerksters aanwezig zijn. In die situaties waarin alleen op de groep gewerkt mag worden, kan het voorkomen dat de pedagogisch medewerkster de groepsruimte moet verlaten. Op die momenten moet er sprake zijn van indirect toezicht (op gehoorsafstand en/of zichtbaar via ramen/open deuren). De pedagogisch medewerkster neemt voor het verlaten van de groepsruimte veiligheidsmaatregelen. Te weten: kinderen die nog in een box spelen, spelen in een box en kinderen met 'onvoorspelbaar gedrag' gaan mee met de pedagogisch medewerkster. Kinderen waarvan de pedagogisch medewerkster inschat dat het verantwoordelijk is dat zij zelfstandig in de ruimte blijven, mogen daar blijven onder indirect toezicht.

3.3 Open deurenbeleid/ stamgroep/ basisgroep

Kindcentra Kits Primair werkt zo mogelijk vanuit het uitgangspunt van open deurenbeleid.

Voor kc de Zuiderenk is het niet van toepassing, omdat er over 1 groepsruimte beschikt wordt.

Wat is open deurenbeleid?

Open deurenbeleid houdt letterlijk in, dat de groepsdeuren geopend zijn voor de kinderen. Volgens de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang (de wet) houdt open deurenbeleid in, dat kinderen de eigen groep gedurende de dag kunnen verlaten op een wijze zoals is omschreven in het pedagogisch beleidsplan.

Kindcentra Kits Primair hanteert wanneer mogelijk het open deurenbeleid op de hierna omschreven wijze.

Stamgroep/basisgroep

Kinderen die gebruik maken van de kinderdagopvang worden ondergebracht in een zgn. "stamgroep". Kinderen die naar de bso gaan worden in een "basisgroep" opgevangen.

Een kind wordt op het kinderdagverblijf in een vaste stamgroep geplaatst en maakt van maximaal 2 stamgroep ruimtes per week gebruik. Ouders en kinderen zijn ervan op de hoogte in welke stamgroep het kind zit en welke beroepskrachten, op welke dag, bij welke kinderen horen. Kinderen worden door de ouders gebracht op de stamgroep. Door samenvoeging van stamgroepen kan dit een samengestelde groep zijn.

Bso-kinderen weten bij welke basisgroep ze horen en gaan daar zelf of met de pedagogisch medewerker naartoe. Tijdens schoolvakanties en andere rustige dagen kunnen basisgroepen worden samengevoegd. Dit kan ook op een andere locatie plaatsvinden. Hierover worden ouders tijdig geïnformeerd.

Het is mogelijk dat kinderen op sommige dagen een 2de basis- of stamgroep toegewezen krijgen. Hiervoor wordt aan ouders gevraagd schriftelijk toestemming te verlenen.

De stamgroep/basisgroep wordt ondergebracht in een groepsruimte die voldoet aan alle wettelijke normen en kwaliteitsnormen die voor de vorm van opvang gelden (kinderdagopvang, voor-, na- of tussenschoolse opvang).

Op kleine locaties en tijdens schoolvakanties kunnen stam- en basisgroep worden samengevoegd tot een 0 tot 13 jarigen groep.

IKC Zuiderenk is een Integraal Kind Centrum waar gewerkt wordt met een kdv groep, 1 po-groep en 1 bso-groep.

Gezien de kleinschaligheid van het IKC is de kdv- en de bso groep samengevoegd tot 1 groep in 1 groepsruimte. Hierdoor ontstaat er een 0-13 groep, met inachtneming van de wettelijke normen die gelden voor de 0-13 jarigengroep en met bijpassend wettelijk leidster kindratio.

Vrijheid

Vanuit de vier pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven is het pedagogisch gezien voor kinderen van belang om naast de veiligheid en vertrouwdheid die opvang binnen de eigen stamgroep/basisgroep biedt, ook mogelijkheden te krijgen om nieuwe situaties te ontdekken en activiteiten samen met bijvoorbeeld andere leeftijdsgenootjes te doen. Een mogelijkheid om kinderen deze extra uitdaging te bieden is het spelen op andere groepen. Dit biedt mogelijkheden op het gebied van zowel persoonlijke als sociale ontwikkeling. Wanneer kinderen de keuze hebben in andere stam-/basisgroepen te spelen, biedt dit de mogelijkheid aan het kind om te leren omgaan met de verschillende aspecten van veiligheid (ruimte, groepsklimaat, pedagogisch medewerkers, enz.). Het kind heeft eveneens de mogelijkheid op eigen initiatief de meest veilige situatie op sommige momenten iets los te laten en op verkenning uit te gaan. Als pedagogische medewerkers inschatten dat deze mogelijkheid passend is bij de ontwikkeling, de behoefte en het welzijn van een individueel kind, zullen de ouders hierover geïnformeerd worden. De mogelijkheden buiten de stamgroep worden alleen aangeboden wanneer ouders en kinderen hiervoor open staan.

De kinderen zijn in de gelegenheid, alleen als zij dit zelf willen, om bij de ander groep aan te sluiten en/of aan activiteiten in andere groepsruimtes deel te nemen of te spelen in de daarvoor ingerichte gangen of speelplaatsen.

Overgang van de ene groepsruimte naar de andere vindt altijd in overleg en met toestemming van de pedagogisch medewerkers plaats om goed toezicht mogelijk te maken.

De kinderen en de pedagogisch medewerkers kennen elkaar op de locaties. Pedagogisch medewerkers zijn op alle groepen bekend, doordat er bijvoorbeeld samen buiten gespeeld wordt, zij regelmatig of structureel op andere groepen werken of door samenvoeging van groepen op rustige dagen en soms aan het begin en einde van de dag.

Pedagogisch medewerkers weten bij welke stamgroep of basisgroep kinderen thuishoren en registreren op de aanwezigheidslijst wanneer een kind in de andere stam-/basisgroepsruimte verblijft of aan een activiteit in een andere groepsruimte deelneemt.

Het is eveneens mogelijk dat een kind op de andere stam-/basisgroep blijft eten en drinken, wanneer het kind dit zelf aangeeft of wanneer de pedagogisch medewerkers ervaren dat dit voor het welbevinden van het kind goed is. Voor het terugkeren op de stam-/basisgroep is altijd gelegenheid. Slapen gebeurt in de eigen stamgroep.

Beroepskrachten

Het minimaal aantal aanwezige pedagogisch medewerkers wordt vastgesteld aan de hand van het aantal kinderen op de locatie en conform de Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen.

In het kader van het open deurenbeleid en tijdens activiteiten kan, conform deze Regeling, afgeweken worden van het leidster/kind ratio. Het totaal aantal vereiste beroepskrachten blijft dan onveranderd.

Activiteiten

Naast de activiteiten op de groep, worden per locatie activiteiten aangeboden. De activiteiten vinden op wisselende groepen plaats, waarbij deelname vanuit de hele locatie mogelijk is (zie hoofdstuk 6). Stagiaires kunnen naast de pedagogisch medewerkers een ondersteunende rol spelen bij het activiteitenaanbod. Daarnaast is er de mogelijkheid tot uitvoeren van eigen stage opdrachten.

De inrichting van de ruimtes houdt rekening met het open deurenbeleid, waardoor een meer thematische inrichting per groep mogelijk is. In iedere ruimte kunnen specifieke activiteitenplekken ingericht zijn. De locatie kan mede door het open deurenbeleid een zeer gevarieerd totaalaanbod leveren qua inrichting, speelattributen en activiteiten aanbod. Het is mogelijk dat de kinderen voor activiteiten de locatie verlaten.

3.4 Regels en grenzen

Groepsregels zijn nodig voor rust en veiligheid maar ook om het kind te leren met grenzen om te gaan. Elke locatie en groep heeft daarom eigen huis-/gedragsregels opgesteld. We leren de kinderen omgangsregels als; respect voor de ander, jezelf en je omgeving. Ook streven we naar een vast dagritme, dit is duidelijk voor de kinderen, zorgt voor rust en regelmaat en kinderen weten zo waar ze aan toe zijn. Vooral voor de jonge kinderen kan dit een belangrijk houvast zijn. We werken in het kdv en po daarom met dagritme kaarten die het dagritme aangeven.

4. Plaatsing

4.1 Rondleiding en Intake

Wanneer ouders belangstelling hebben voor kinderopvang, dan worden ze vanuit de IKC uitgenodigd voor een kennismaking en rondleiding. De rondleiding wordt verzorgd door de IKC-directeur.

Het aanmelden en plaatsen van kinderen gebeurt altijd via het stafbureau van Kindcentra Kits Primair. Na de aanmelding geeft de administratie van het stafbureau de informatie door aan de medewerkers van de IKC.

Nadat de plaatsing is afgerond, worden de ouders samen met het kind uitgenodigd op de locatie voor een intakegesprek. Het gesprek bestaat uit het uitwisselen van informatie en het noteren van belangrijke gegevens van het kind tussen ouders en pedagogisch medewerker van de groep waar het kind zal worden opgevangen.

4.2 Wennen

Vanuit pedagogisch oogpunt vinden wij het belangrijk dat kinderen de tijd hebben om te wennen op de groep waar het wordt geplaatst of naar wordt overgeplaatst. Bij plaatsing wordt in overleg met ouder/verzorger gekeken hoe het wennen vorm gegeven kan worden.

Per kind wordt gekeken welke termijn nodig is.

Dagelijks kunnen per stam- of basisgroep maximaal 3 kinderen gelijktijdig toegevoegd worden om te wennen. Het aantal uren per keer wordt in afstemming met de ouders opgebouwd.

In ons pedagogisch beleid gaan we uit van de vier pedagogische basisdoelen van Riksen Walraven (zie ook hoofdstuk 9).

Ten aanzien van het wenbeleid ligt het accent op:

- Veiligheid bieden: door vooraf te kunnen wennen heeft het kind de mogelijkheid kleinere stappen te nemen in een veilige sfeer. Ouder(s) en pedagogisch medewerkers hebben specifiek aandacht voor het wennende kind.
- Persoonlijke ontwikkeling: Wanneer kinderen bij een interne overstap naar een andere groep vooraf kunnen wennen, hebben zij de gelegenheid qua uitdaging nieuwe ontwikkelingsstappen te maken vanuit de eigen behoefte. Uiteraard in vrijheid. Ze kunnen nieuwe materialen en nieuwe activiteiten verkennen.
- Sociale ontwikkeling: Een nieuwe groep betekent ook een nieuwe sociale uitdaging. Leeftijdverschil, onbekendheid van de kinderen en een ander groepsklimaat kunnen een nieuwe oefengelegenheid zijn voor het wennende kind. Maar ook het broertje of zusje, of de andere pedagogisch medewerker kunnen een stimulans zijn tot verdieping van de sociale vaardigheden.

4.3 Extra opvang/schoolvakanties/aan- en afmelden

Een kind komt vaste dagen naar het IKC. Daarnaast is het mogelijk om in bepaalde situaties het kind een dag(deel) extra te laten komen, in overleg met de pedagogisch medewerkers. Een extra dag(deel) kan aangevraagd worden via een formulier dat op de locatie ligt of via de website van Kits Primair.

Opvang tijdens een extra dag(deel) vindt liefst op de eigen stam-/basisgroep plaats, maar indien dit niet mogelijk is, kan het in overleg op een andere groep (zie ook onder hoofdstuk 4.5)

Voor de schoolvakanties behoudt het kind dezelfde dagen als in de andere weken. Als het kind op vaste dagen alleen na schooltijd komt (nso) kan het kind in de vakantie van 7.30 tot 17.30 uur opgevangen worden. Dit is wel afhankelijk van het contract wat u voor uw kind heeft afgesloten.

In de vakanties wordt door de bso de lunch verzorgd.

Voor vakanties is het belangrijk tijdig aan te geven of het kind wel of niet komt. De zomervakantie wordt ruim van tevoren opgevraagd bij de ouders.

4.4 Ruilen van dagdelen

Het ruilen van dagdelen kan alleen worden toegekend als er geen extra inzet van personeel voor nodig is. Eventueel kan in overleg ook worden uitweken naar een andere groep. Een product kan alleen geruild worden tegen hetzelfde product.

De ruiling dient binnen 3 maanden plaats te vinden. Ruilen bij flexibele opvang is niet mogelijk.

Ruilen voor de po kan alleen op de dagdelen dat po aangeboden wordt.

Ruilen kan alleen als dit vooraf wordt aangevraagd, reeds verzuimde dagen kunnen niet met terugwerkende kracht geruild worden. Verdere informatie en het aanvraagformulier vindt u op de locatie en de website van Kits Primair.

4.5 Flexibele opvang

Op alle Kindcentra Kits Primair-locaties is het mogelijk om flexibele opvang af te nemen.

Flexibele opvang houdt in, incidentele, onregelmatige of onvoorspelbare opvang in aanvulling op een vast aanbod of een maandelijks structureel onregelmatig aanbod door omstandigheden van de ouders.

Naast structureel flexibele opvang, valt een dag extra opvang of een geruilde dag onder deze definitie.

Flexibele opvang valt onder het reguliere pedagogische beleid van Kindcentra Kits primair met uitzondering van de regel dat plaatsing in een vaste stam-/basisgroep plaats moet vinden en de koppeling aan maximaal 3 vaste pedagogisch medewerkers.

Door het werken met het open deurenbeleid zijn de kinderen op de locatie veelal bekend met de pedagogisch medewerkers van de verschillende groepen en is het mogelijk voor het kind, als het dat graag wil, om op een andere stam-/basisgroep te gaan spelen.

5. Dag

5.1 Opening en sluiting

De vso is geopend van 7.30 – 8.30 uur en de nso van 14.00 tot 17.30 uur. In de vakanties is de bso open van 7.30- 17.30 uur. Het kdv heeft het hele jaar door dezelfde openingstijden. De po is tijdens de schoolweken geopend van 8.30 tot 11.30 uur. Tijdens de vakanties is de po gesloten. Op nationale feestdagen is het kindercentrum gesloten. Mocht het kindercentrum op een andere dag sluiten dan krijgt u hier schriftelijk bericht over.

5.2 Brengen/halen

Als de kinderen door anderen worden opgehaald dan de ouders/verzorgers, moet dit altijd van tevoren doorgegeven worden. **We geven de kinderen nooit mee aan onbekenden zonder dat we daarvoor toestemming hebben van de ouders!** Als er niets bekend is bij de pedagogisch medewerkers zal er eerst contact worden opgenomen met de ouders om toestemming te krijgen.

Afwijkingen in de breng- of haaltijd, bijvoorbeeld in verband met een bezoek aan de huisarts, meldt de ouder dit van tevoren even bij de pedagogisch medewerkers.

5.3 Het vervoeren van kinderen

Daar de verplaatsing van de kinderen van school naar de bso binnen het schoolgebouw plaatsvindt is vervoer niet nodig en zullen de meeste kinderen zelfstandig gaan. De jongste kinderen worden uit de groepsruimte gehaald. In overleg met de ouders wordt afgesproken of kinderen van de bso aan het eind van de dag zelfstandig naar huis mogen.

5.4 Dagindeling

Onderdelen van het dagritme van de kdv-groep en po-groep zijn:

Ontvangen en begroeten	T – SE
Vrij spel met ontwikkelingsmateriaal	T – SE – M – R
Kring of spelactiviteit gr/kl groep	T – SE – M – R
Tafelmoment: fruit en drinken	T – SE
Voorlezen	T – SE

Verschonen, jassen aan	T – SE
Buitenspel	T – SE – M – R
Handen wassen	T – SE
Tafelmoment: brood en drinken	T – SE
Liedjes zingen	T – SE – M
Verschonen / slapen / snoezelen / tafelspelletjes	T – SE – M
Kleine groepsactiviteit peuters	T – SE – M – R
Tafelmoment: drinken en cracker	T – SE
Voorlezen en/of zingen	T – SE – M
Verschonen / Vrij spel binnen of buiten	T – SE – M – R

Voor de po is het gezamenlijk brood eten, het slapen en het snoezelen niet van toepassing.

T	=	Taalontwikkeling (Talige activiteiten, zoals voorlezen, gesprekjes, taalspelletjes, enz.)
SE	=	Sociaal-emotionele ontwikkeling (Zelfstandigheid, samen spelen, delen, helpen, enz.)
M	=	Motorische ontwikkeling (Fijne en grote motoriek, zintuigspelletjes, exploreren, enz.)
R	=	Rekenontwikkeling (Rekenprikkel, zoals tellen, meten, ruimtelijke oriëntatie, enz.)

Kinderen kunnen natuurlijk ook buiten de vastgestelde tijden eten of slapen.

In principe wordt het dagritme aangehouden, maar in het kader van kansen creëren en kansen grijpen, zal het dagritme aan de behoefte en belangstelling van de kinderen aangepast worden.

Onderdelen van de bso-middag zijn:

Gezamenlijk eten en drinken, buitenspelen, activiteiten doen individueel of in de grote groep, uitstapjes maken.

5.5 Tijdens schoolvakanties

In de schoolvakanties zijn de dagen wat langer voor de kinderen op de bso. We werken dan vaak met thema's. Rond een bepaald thema worden activiteiten bedacht door de pedagogisch medewerkers. Elke dag wordt een activiteit aangeboden aan de kinderen. De kinderen zijn vrij om hier aan mee te doen. Kinderen mogen zelf ook ideeën inbrengen. Wanneer we een uitje hebben informeren wij de ouders vooraf en vragen eventueel om toestemming en een autostoeltje. We maken dan gebruik van de bussen of eigen auto's van de medewerkers.

Tijdens de schoolvakanties en eventueel ook op rustige dagen werken we soms samen met een andere locatie. Dit kan inhouden dat we naar een andere locatie toe gaan of dat ze bij ons komen spelen. Wanneer dat betekent dat de kinderen vervoerd moeten worden, zullen we dat zoveel mogelijk doen met de eigen bussen en gebruik maken van gordels en kinderzitjes conform de wettelijke regeling.

6. Spel en activiteiten

6.1 Inrichting

Wij creëren in onze leefruimtes verschillende hoeken/activiteitenplekken. We hebben bijvoorbeeld leeshoeken, bouwhoeken, tuthoeken, huishoeken, constructiehoeken, rustplekken, spelplekken, knutselplekken, timmerhoeken, enz. Hoeken/activiteitenplekken zijn afgebakende situaties waarin kinderen samen kunnen kiezen voor specifiek spel.

Daarnaast bieden we ontwikkelingsgericht materiaal aan, afgestemd op de behoefte en leeftijd van kinderen. Er is voor de creatieve ontwikkeling materiaal om te knutselen, tekenen of verven. Kinderen op de bso kunnen dit zelfstandig pakken. Op het kdv en po gaat dit eveneens zoveel mogelijk zelfstandig, maar waar nodig onder begeleiding.

Wij werken bij Kindcentra Kits Primair met Uk & Puk op het kdv en de po en op de bso met het activiteitenbeleid. Hierover meer informatie in de volgende hoofdstukken.

6.2 Spelen, vrij/begeleid spel, samen spelen

De kinderen kunnen vrij spelen of aan begeleid spel meedoen. Ze kunnen samen spelen of juist even alleen. Pedagogisch medewerkers stimuleren en faciliteren het spel van de kinderen waar nodig. Naast de eigen groepsruimte, maken we gebruik van ruimtes binnen de school zoals; het spellokaal en handvaardigheidslokaal. Hier worden gerichte activiteiten aangeboden.

6.3 Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en het activiteitenprogramma Uk & Puk

Op het kinderdagverblijf en de peuteropvang van IKC Zuiderenk maakt het VVE-aanbod deel uit van het dagelijkse activiteitenprogramma.

Het VVE-aanbod omvat tenminste 10 uur per week en is gericht op het stimuleren van de ontwikkelingsdomeinen taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Naast 2 dagdelen peuteropvang per week, is er op maandagochtend dan ook de mogelijkheid om kinderen met een VVE-indicatie 4 uur extra aan te bieden.

Vanaf ongeveer 18 maanden bezoekt uw kind het consultatiebureau. Het consultatiebureau kan van mening zijn dat uw kind wat extra ondersteuning in zijn ontwikkeling kan gebruiken. Uw kind krijgt dan een VVE-indicatie en mag een extra dagdeel naar de peuteropvang en/of kinderopvang. Uw kind krijgt dan extra kansen om zich goed te ontwikkelen en voor te bereiden op de basisschool. Dit aanbod wordt volledig gefinancierd door de gemeente Midden-Drenthe. Voor deze kinderen zorgen wij voor een "warme overdracht" naar school. Alle onze leidsters zijn VVE-gecertificeerd.

Uk & Puk VVE-programma is een unieke uitgave voor kindcentra. Uitgeverij Zwijssen ontwikkelde Uk & Puk speciaal voor kinderen van 0-4 jaar.

Dit zijn de uitgangspunten en kernbegrippen:

- Spelen is ontdekken. En spelen is groeien. Daarom staat spelen centraal in Uk & Puk. Alle activiteiten zijn geschikt voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Natuurlijk draait het bij Uk & Puk niet om lesjes geven en lesjes leren. Uk & Puk biedt situaties aan, waarin baby's, dreumesen en peuters nieuwe ervaringen en vaardigheden op kunnen doen, door actief bezig te zijn en lekker te spelen! Kinderen mogen meedoen aan activiteiten, ze hoeven niet. Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo.
Het kind bepaalt onder invloed van behoefte, belangstelling, ontwikkeling en betrokkenheid of het deelneemt aan activiteiten.
De pedagogisch medewerker kan dit beïnvloeden door de activiteit zo uitdagend en boeiend mogelijk te brengen en deze met herhaling aan te bieden. In de meeste situaties doen de kinderen uit zichzelf enthousiast mee!
- Uk & Puk is een totaalprogramma. De activiteiten stimuleren de spraak- en taalvaardigheid, de sociaal-emotionele vaardigheden en de motorische- en zintuiglijke vaardigheden. Ook heeft Uk & Puk aandacht voor de eerste rekenprikkel.
- In Uk & Puk worden verschillende soorten activiteiten aangeboden: Introductie, spel, kring, bewegen, verzorgingsmoment, knutselen, ontdekken, eten en drinken, voorlezen, themahoek, afsluiting.
- De pop Puk is de hele dag bij de kinderen en doet met alle dagelijkse activiteiten gewoon mee. Voor de kinderen is Puk een vertrouwd, herkenbaar figuur. Bij de activiteiten van het VVE-programma speelt de handpop Puk een grote rol.
- Het is prettig en overzichtelijk werken met Uk & Puk. De activiteiten zijn flexibel en sluiten aan bij het dagritme van een IKC. Uk & Puk biedt activiteiten op maat voor elke leeftijdsgroep. Dat maakt Uk & Puk specifiek geschikt voor horizontale en verticale groepen.
- Het programma stimuleert de ontwikkeling van baby's, dreumesen en peuters. Door te spelen en te ontdekken. Uk & Puk vraagt van pedagogisch medewerkers een actieve rol. Het programma voorziet hierin.
- Uk & Puk besteedt aandacht aan de doorgaande ontwikkelingslijnen voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Daardoor versterkt Uk & Puk een basis voor het basisonderwijs. Als extra steuntje in de rug is er voor bijna 4-jarigen het activiteitentema: Ik ga naar de basisschool. In het programma staat de themahoek centraal waarin kinderen spelenderwijs kunnen leren en ontdekken.
- Op het kdv en po wordt aandacht besteed aan verschillende thema's. Het activiteitenplan wordt jaarlijks opgesteld. Hierin zijn vaste activiteiten opgenomen zoals bijvoorbeeld vader- en moederdag, opa en oma week, Pasen, Sinterklaas, Kerst, Kinderboekenweek etc. De jaarplanning ligt op de locatie zodat de ouders het kunnen inzien.
Er worden jaarlijks 5 Puk thema's gekozen en opgenomen in de activiteiten jaarplanning van het kdv; dit zijn thema's als "Oef wat is het warm", "Wat eten we vandaag", "Hatsjoe", of "Knuffels". Ieder thema wordt 4-6 weken aangeboden d.m.v. allerlei activiteiten zoals zingen, voorlezen, ontdekken, knutselen enz.
- Een aantal vaste themawoorden wordt aangeboden om op deze wijze de woordenschat van kinderen te stimuleren en te vergroten.

- De ouders worden altijd op de hoogte gebracht van het thema dat wordt aangeboden. We geven soms ook tips mee, hoe u zelf thuis op het thema in kunt spelen. Het programma "Uk & Puk Thuis" wordt hiervoor gebruikt. Soms worden ouders ingeschakeld om mee te helpen de themamaterialen te verzamelen.
- Het programma gaat uit van kansen creëren en kansen bieden.
Kansen creëren: Dit is het beredeneerd aanbod van activiteiten o.a. uit het Puk-programma. Kansen grijpen: Dit zijn 'toevallige' activiteiten aansluitend bij de behoefte en de belangstelling van de kinderen op dat moment en in die situatie.

6.3.1. Ontwikkelingsstimulering baby's

Voor baby's is het belangrijk dat ze zoveel mogelijk ervaringen opdoen met hun zintuigen. In Uk&Puk wordt hier specifiek aandacht aan gegeven.

6.4 Activiteiten 4-12 jaar

Op de locatie worden activiteiten aangeboden waar kinderen uit de verschillende stam- en basisgroepen samen aan kunnen deelnemen.

Op de bso werken wij a.d.h.v. het activiteitenbeleid met een activiteitenjaarplan vanuit Kindcentra Kits Primair aangevuld door eigen activiteiten in het kader van het Life Style-beleid van Kits Primair.

We hebben gemerkt dat er in de groep altijd belangstelling is voor georganiseerde activiteiten. De deelname hieraan is vrij, zodat kinderen dit zelf kunnen afstemmen op hun behoeftes. Wanneer er kinderworkshops georganiseerd worden vanuit Kits Primair, dan kunnen de kinderen zich hiervoor opgeven bij de pedagogisch medewerkers.

Naast afwisselende dagelijkse activiteiten bestaat ons activiteitenplan uit verschillende activiteiten die periodiek worden aangeboden en aansluiten bij een bepaald thema. Het thema sluit aan bij de belangstelling en behoefte van het kind. Er is een grote verscheidenheid aan aanbod van activiteiten: bijvoorbeeld sport en spel, muziek, dans, beeldend vormen, drama, ontdekken, textiele werkvormen, bouwen, natuurbeleving en techniek.

Computers worden door kinderen bewust en gecontroleerd gebruikt op de bso. De pedagogische medewerker is nauw betrokken bij het gebruik van de computer. Er wordt een bewuste keuze gemaakt welke programma's op de computer gespeeld kunnen worden. Software met de leeftijds aanduiding vanaf 12 jaar worden niet gebruikt. Wij beoordelen of het spel wel of niet gespeeld wordt. Dit geldt ook voor de Playstationspellen.

Wij zorgen er voor dat er een goed evenwicht is in het spel van kinderen. Naast computerspel stimuleren wij vooral de andere vormen van spel en activiteiten.

Kindcentra Kits Primair heeft er voor gekozen om de kinderen geen gebruik te laten maken van internet.

Er wordt de kinderen de mogelijkheid geboden om huiswerk te maken op de bso, d.m.v. een rustig plekje te creëren voor het kind en het eventueel te begeleiden.

6.5 Buiten spelen

Met de kinderen van het kdv en po gaan we iedere dag naar buiten. We vinden het belangrijk dat de kinderen een "frisse neus" halen, het is gezond en buiten is er veel te ontdekken en te ontwikkelen. Kinderen kunnen zich dan lekker uitleven. Er wordt altijd onder toezicht buiten gespeeld. Op de bso is buiten spelen ook altijd mogelijk en we proberen de kinderen te stimuleren om elke dag in ieder geval een moment buiten te spelen. Onze buitenruimtes zijn specifiek ingericht voor spel en ontdekken. Er is ruimschoots speelmateriaal aanwezig om zich buiten te vermaken.

De ruime buitenspeelplaats van IKC De Zuiderenk ligt bijna geheel rondom de school.

Kinderen spelen buiten onder direct toezicht. Oudere kinderen vanaf ca. 8 jaar mogen zelfstandig buiten spelen op het schoolplein, mits ouders daarvoor schriftelijk toestemming hebben gegeven.

Met de kinderen tot 7 jaar spelen we hoofdzakelijk op het plein van de onderbouw. Mochten we uitwijken naar een ander deel van het plein, dan maken we op dat moment afspraken met de kinderen waar ze mogen spelen.

Met het onderbouwteam van IKC De Zuiderenk zijn afspraken gemaakt over buitenspelen op momenten dat er gezamenlijk buiten wordt gespeeld. De samenwerking is hierbij erg belangrijk.

Afhankelijk van de groepsgrootte en leeftijd spelen we gezamenlijk buiten of op een ander deel van het plein.

Bij slecht weer kan in overleg gebruik gemaakt worden van het speellokaal van de school. Er is altijd toezicht tijdens het spelen in het speellokaal. Er wordt gebruik gemaakt van klein hanteermateriaal en van de banken en matten. Voor het groot gymmateriaal zijn de pedagogisch medewerkers niet bevoegd. Ook de kinderen blijven hier van af. Kinderen dragen in afstemming met de school gym schoenen of gaan op blote voeten i.v.m. het risico op uitglijden.

6.6 Feesten en verjaardagen

Rituelen zijn de ankers in de dagelijkse situatie van het IKC. Feesten en verjaardagen horen daarbij. De verjaardagen van de kinderen worden in de groep gevierd door slingers op te hangen en te zingen voor de jarige, waarna deze mag trakteren, bij voorkeur een gezonde traktatie.

Verder besteden we aandacht aan speciale feestdagen zoals Pasen, Kerst, Sint Maarten, Koninginnedag en organiseren we jaarlijks een zomerfeest om op deze wijze een gezellige ontmoeting te hebben met ouders en kinderen samen.

7. Verzorging

7.1 Voeding

Op het IKC zorgen we voor gezonde evenwichtige voeding. Conform het vastgestelde voedingsbeleid dat op de locatie beschikbaar is en via de website van Kits Primair.

Voor baby's zorgen ouders zelf voor (fles-)voeding en eventueel voor een potje fruit. De reden hiervoor is, dat we voor baby's zoveel mogelijk dezelfde smaken en gewoonten van thuis ook op het kdv willen handhaven. Baby's voelen zich veilig en vertrouwd bij de herkenning van de gebruiken van thuis en zo kunnen we het beste voldoen aan de behoeften van het kind. Wanneer er kinderen zijn met allergieën dan geven de ouders dit schriftelijk door en bespreken dit bij de intake. Indien nodig kunnen ouders alternatieve voeding meegeven.

7.2 Uiterlijke verzorging en hygiëne

De jongste kinderen worden gedurende het verblijf op gezette tijden verschoond, vaak na elke maaltijd of wanneer ze naar of uit bed komen en zo nodig tussendoor. Ouders nemen zelf luiers van huis mee naar het kdv en po, zodat het kind dezelfde luier draagt als thuis. Ook dit bevordert het veilige en vertrouwde gevoel van thuis en verkleint het risico op vervelende en pijnlijke luieruitslag.

De pedagogisch medewerkers hanteren bepaalde richtlijnen m.b.t. het verschoenen van de kinderen en denken daarbij aan persoonlijke hygiëne en die van de kinderen.

Kinderen die zelf naar het toilet gaan worden gestimuleerd na ieder toiletgang hun handen te wassen.

Ook wanneer kinderen aan tafel gaan worden eerst de handen gewassen. Na het eten maken kinderen hun gezicht en handen schoon.

Mocht een kind nog niet zindelijk zijn dan wordt in overleg met de ouders afgesproken hoe de pedagogisch medewerker de zindelijkheid stimuleert. Te denken valt aan het op vaste tijden naar de wc laten gaan, complimenten geven als het goed gaat en extra reservekleding op de groep of eventueel een wc beloningskaart. Dit helpt alleen wanneer de ouders er ook actief mee zijn.

Bekend is dat sommige kinderen bij druk spelen en spanningen zoals voor het eerst naar school gaan, af en toe nog wel eens in de broek plassen. De pedagogisch medewerker stelt het kind gerust en helpt bij het verschoenen.

In de zomer, wanneer de zon volop schijnt, worden kinderen regelmatig ingesmeerd met beschermende zonnebrandcrème. Tussen 12.00 uur en 15.00 uur laten we de kinderen dan binnen of buiten in de schaduw spelen.

Kinderen mogen bij ons vies en nat worden. We vinden het prettig wanneer ouders met de kledingkeuze hiermee rekening houden. Wij gaan er van uit dat er geen slecht weer bestaat, wel slechte kleding. Het is daarom handig als de kinderen regenkleding, laarzen, goede winterkleding en reservekleren bij zich hebben, passend bij de weersomstandigheden, zodat buitenspel in principe altijd mogelijk is. Ook hierbij geldt, dat de eigen kleren als reservekleren uw kind een prettiger gevoel kunnen geven dan het gebruik van leenkleding.

7.3 Ziekte

Voor wat betreft het omgaan met "besmettelijke" ziekten hanteren wij zoveel mogelijk de richtlijnen van de GGD. Daarnaast kent Kindcentra Kits Primair een protocol hoe te handelen bij zieke kinderen dat wordt uitgereikt bij de intake.

7.4 Slapen

De kinderen van het kdv hebben de beschikking over een slaapkamer om in te slapen. In deze kamer staan enkele bedden en/of stapelbedden. Afhankelijk van de leeftijd slaapt het kind boven of beneden in het stapelbed.

Alle kinderen die overdag slapen liggen zoveel mogelijk in een eigen bed. We gebruiken babyfoons als kinderen niet in de (direct) aan de groep grenzende slaapkamer slapen.

Kinderen slapen niet onder een dekbed, maar in een (eventueel door de ouder meegebrachte) slaapzak of onder een katoenen deken. De reden hiervoor is dat het gebruik van een dekbed het risico op wiegendood kan verhogen.

Kinderen mogen met hun eigen knuffel en/of speen slapen.

Kleine baby's, die nog niet kunnen draaien, laten wij eventueel ook in een kinderwagen slapen.

Kinderen vanaf 1,5 jaar slapen afhankelijk van hun slaapritme. Kinderen die niet meer overdag slapen willen wij toch een rustmoment aanbieden. Zij snoezelen 's middags een uurtje en zo veel mogelijk in de groepsruimte op snoezelbedden of houden zich bezig met een rustige activiteit.

We proberen rekening te houden met het slaapritme thuis. Soms blijkt dat het ritme op het kdv toch anders wordt dan thuis, omdat het leven op het kdv anders is dan thuis. We overleggen altijd met ouders wanneer het slaapritme aangepast moet worden, bijv. als een kind dat thuis 's middags niet meer slaapt op het dagverblijf toch elke keer in slaap valt.

Wij stimuleren het buitenslapen van de kinderen, omdat bewezen is dat het erg gezond voor kinderen is en dat kinderen die binnen moeilijke slapers zijn, juist buiten goed slapen. Kinderen slapen in kinderwagens of in speciaal hiervoor gemaakte bedhuisjes, zogenaamde "Lutje Potjes". Tijdens alle weertypen, behalve bij mist en extreem weer kunnen kinderen buiten slapen.

Buikligging en vastleggen van kinderen wordt door de GGD ontraden, omdat het risico's met zich meebrengt. In principe volgen wij daarom dit advies. Toch komt het voor, dat ouders heel graag willen dat hun kind op de buik slaapt of vastgelegd wordt, omdat het kind anders niet kan slapen. We zullen aan deze nadrukkelijke wens van de ouders wel tegemoet komen, maar dragen niet de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid als er toch iets mis gaat. Wij laten ouders dan ook een formulier ondertekenen waarin zij dit verzoek doen en zelf alle verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid dragen.

Ook het inbakeren van kinderen komt steeds vaker voor. Op advies van het Consultatiebureau baken ouders hun kind, dat slecht slaapt of een zogenaamde huilbaby is, in.

Inbakeren gebeurt nooit op eigen initiatief van ons, maar alleen op verzoek van de ouders en nadat wij door de ouders geïnstrueerd zijn (aangezien inbakeren niet bij elk kind op dezelfde manier gedaan wordt).

Ook bij het verzoek tot inbakeren zullen wij ouders een formulier (zoals hierboven beschreven) laten invullen.

8. Ontwikkeling

Bij Kindcentra Kits Primair zijn de 4 pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven uitgangspunt voor ons pedagogisch handelen:

- emotionele veiligheid
- ontwikkeling persoonlijke competenties
- ontwikkeling sociale competenties
- eigen maken van normen en waarden.

Dat betekent dat wij de gelegenheid bieden aan kinderen om zich te kunnen ontwikkelen (zie ook hoofdstuk 9).

Om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren besteden wij aandacht aan de onderstaande ontwikkelingsgebieden. Het zijn dezelfde ontwikkelingsgebieden die gevolgd worden met behulp van het Ontwikkelingsvolgmodel (OVM) van het kdv en de po:

8.1 Basale ontwikkelingsbehoeften

- zelfbeleving en zelfbesef ■ zelfstandigheid ■ zelfredzaamheid ■ emotionele ontwikkeling
- relatie met volwassenen ■ relatie met kinderen

Een veilige omgeving is hierbij onmisbaar. Het is belangrijk dat een kind zijn emoties kan en durft te uiten, zoals lachen, huilen, boos zijn, verdriet en afhankelijkheid.

Daarnaast moet het kind leren omgaan met o.a. teleurstellingen, winnen/verliezen, geduld hebben en luisteren naar de ander. Spel biedt het kind de mogelijkheid om ervaringen uit te spelen en te verwerken, in bijvoorbeeld ieder kind is een apart individu en vraagt om persoonlijke aandacht. Wij vinden het van belang om kinderen sensitief te benaderen. Dit houdt in, dat de pedagogisch medewerker zich aanpast aan het niveau en de emotionele situatie van het kind.

De pedagogisch medewerker ondersteunt het kind op vier verschillende manieren.

Dat noemen we bij Kindcentra Kits Primair **SIRE**, onze 'koninklijke' interacties (zie ook hoofdstuk 9.).

- 1 **S**tructuur, regels en grenzen (vast dagritme en rituelen, duidelijkheid)
- 2 **I**nformatie geven (vertellen wat het kind gaat/mag doen en hoe)
- 3 **R**espect voor de autonomie (het kind de ruimte geven voor eigenheid en het zelf doen)
- 4 **E**motionele ondersteuning (zorgen voor een goed welbevinden van het kind).

Deze interacties bevorderen het welbevinden van de kinderen. Het helpt mee aan de ontwikkeling van een positief welbevinden, zelfvertrouwen, een positief zelfbeeld, zelfstandigheid en plezier!

Jonge kinderen op het kdv en po zijn meer afhankelijk van de volwassene. De pedagogisch medewerker laat het kind zoveel mogelijk zelf ontdekken wat het wel en niet kan. Zo stimuleer je de zelfredzaamheid van een kind.

Wanneer de kinderen naar de basisschool gaan, wordt door de school het nodige van hun zelfredzaamheid verwacht. Zelfstandigheid kan worden gestimuleerd door bijvoorbeeld de kinderen zelf hun brood te laten smeren, billen te vegen en schoenen aan of uit te doen. Wanneer een kind hier nog moeite mee heeft, zal de pedagogisch medewerker helpen. Het doel is om een kind zoveel mogelijk zelfstandig te laten worden. Samen met de ouders wordt de ontwikkeling van de zelfstandigheid op de bso ingevuld door samen af te spreken en vast te leggen wat het kind al zelfstandig kan en mag. (Bijvoorbeeld buitenspelen of het naar huis gaan).

8.2 Speel- werkgedrag

- spelontwikkeling

Spel is voor kinderen een vorm van uiten, ontdekken, leren, verwerken, ervaren en oefenen. Via spel ontwikkelen kinderen zich. Daarom neemt spel een belangrijke, centrale rol in, in hun leven. In het IKC wordt ruimte gegeven aan een gevarieerd aanbod van spelvormen, zowel binnen als buiten.

8.3 Motorische ontwikkeling

- grote motoriek ■ kleine motoriek ■ zintuiglijke ontwikkeling

De motorische ontwikkeling betreft de ontwikkeling van de lichaamsbeheersing. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kleine en grote motoriek.

De kleine motoriek wordt gestimuleerd door het spelen met Duplo/Lego, kralen, Nopper, puzzels en tekenen, prikken, plakken, knippen en dergelijke fijnere activiteiten, waarbij de handen en de vingers specifiek gebruikt worden..

De grote motoriek wordt buiten uitgedaagd door rennen, fietsen, klimmen en klauteren, balspelen etc. Ook door kringspelen, dansen en peutergym wordt deze motoriek vergroot.

We maken regelmatig gebruik van het speellokaal.

8.4 Taalontwikkeling

- articulatie ■ woordenschat ■ taalbegrip ■ taalgebruik

Een belangrijk onderdeel van de dag is het stimuleren van de taalontwikkeling. We leggen veel uit en benoemen de dingen die we doen en zien. Door kinderen zoveel mogelijk overal bij te betrekken stimuleer je eveneens de taalontwikkeling. Naast de dagelijkse bezigheden is ook zingen een activiteit die de taalontwikkeling bevordert en ook het voorlezen, plaatjes benoemen etc.

Op het kdv en po wordt aan de hand van de activiteiten van Uk & Puk de taalontwikkeling gestructureerd gestimuleerd.

Heel belangrijk is ook het gebruik van lichaamstaal voor met name baby's, maar ook de grotere kinderen zijn erg ontvankelijk voor de manier waarop de medewerkers kijken en wat er door middel van handen en houding duidelijk gemaakt wordt.

Ook doen we mee aan de Nationale Voorleesdagen en de Kinderboekenweek, allebei projecten ter bevordering van taal.

Dit geldt voor zowel het kdv, po als de bso. Verder wordt de taalontwikkeling op de bso gestimuleerd door groeps gesprekken aan te gaan, voor te lezen en er zijn taal spelletjes. Ook wordt er op taalgebruik gelet en hoe we met elkaar praten. In alle groepsruimtes zijn leeshoeken gecreëerd, waarin kinderen op eigen initiatief kunnen lezen.

8.5 Symboolontwikkeling

- ontluikende geletterdheid ■ ontluikende gecijferdheid

Al jong ontwikkelen kinderen zich in (de voorbereiding op) het lezen en schrijven. Dit is bij een gemiddeld ontwikkelend kind een spontaan gebeuren vanuit een intrinsieke motivatie en eigen initiatief.

Om de gelegenheid te bieden tot het ontwikkelen hiervan, bieden wij enige activiteiten en materialen aan die hiervoor geschikt zijn.

De dagelijkse activiteiten zijn een belangrijk onderdeel: de naam op de tekening schrijven, samen bekers tellen, pepernoten eerlijk verdelen, hoeveel jaar ben je, dobbelsteen gooien bij een gezelschapsspel, wat is de grootste of de kleinste, enz.

Daarnaast hebben we materialen als woord/letterpuzzels, letterstempels, cijfers, dobbelstenen, boekjes en ander spel materiaal wanneer kinderen hier aan toe zijn. Kinderen maken hierin hun eigen keuzes.

Ook kunnen woordkaarten opgehangen worden, die bij de thema's passen.

Daarnaast noemen we nog een aantal andere ontwikkelingsgebieden:

8.6 Creatieve ontwikkeling

De creatieve ontwikkeling is onder te verdelen in het creatief denken en het kennismaken met allerlei materialen op het gebied van handvaardigheid, drama en muziek.

Bij het stimuleren van de creatieve ontwikkeling leggen we de nadruk op het *proces* en niet op het resultaat.

We bevorderen de creatieve ontwikkeling door:

- dans
- muziek
- tekenen, plakken, schilderen etc.
- fantasiespel
- verkleedspel
- experimenteren

8.7 Seksuele ontwikkeling

Kinderen ontwikkelen zich op seksueel gebied in verschillende tempo's. Jonge kinderen ontdekken dat er een verschil is tussen jongens en meisjes, bijvoorbeeld tijdens de toiletgang. Ook wanneer ze "doktertje" of "vader en moedertje" spelen in de huishoek, kunnen ze ontdekken dat er verschil in geslacht is. We hebben zoveel mogelijk jongens- en meisjespoppen om mee te spelen.

De pedagogisch medewerkers zien er op toe dat er op een verantwoorde manier met seksueel getint spel omgegaan wordt zonder dat het grenzen overschrijdt. Kinderen ontdekken, ervaren en ontwikkelen zich en 'het experimenteren' hoort bij de ontwikkeling. We willen hier op een natuurlijke wijze mee omgaan. Een kind moet zichzelf kunnen zijn en zich veilig voelen, maar tegelijkertijd zullen we het kind zo nodig duidelijk maken dat het goed is om te weten dat seksuele gevoelens en daarbij horende handelingen privé zijn en grenzen heeft.

8.8 Observaties, de rol van de groepsleiding.

Observaties

Tijdens ons werk zijn we voortdurend aan het observeren; Hoe spelen kinderen? Zitten ze goed in hun vel? Speelt een kind veel alleen? Wat kan er aan de hand zijn?

Maar soms is het ook gewoon leuk om kinderen in hun fantasiespel bezig te zien en te zien hoe ze dingen uitbeelden of onderling oplossen.

Het observeren heeft consequentie voor ons handelen als pedagogisch medewerker. Hierdoor kun je het aanbod aanpassen, omdat je merkt dat er bijvoorbeeld bepaalde behoefte aan "nieuwe" uitdagingen is. Ook heeft het consequentie voor de benadering van kinderen of hoe je met ze om moet gaan.

Signalering van het ontwikkelingsverloop gebeurt door middel van systematische observaties in dagelijkse situaties. In die situaties vindt de ontwikkeling plaats, dus daar moeten we zijn om betekenisvolle informatie te verkrijgen. Het gaat er niet alleen om welke zaken het kind heeft ontwikkelt, maar ook op welke manier. Dus niet alleen wat, maar ook hoe.

Kindcentra Kits primair hanteert het OntwikkelingsVolgModel (OVM) voor zeer jonge kinderen. Ouders geven toestemming om hun kind te laten volgen middels het OVM.

Het OVM sluit aan op het volgsysteem dat op de basisscholen gehanteerd wordt, waardoor er een doorgaande lijn ontstaat.

Het OVM is gebaseerd op een ontwikkelingsgerichte kindvisie. Ieder kind heeft een eigen potentieel en alle kinderen verschillen in ontwikkeling!

Alle vaste pedagogisch medewerkers zijn OVM-gecertificeerd.

De observaties worden met instemming van de ouders één keer per jaar geregistreerd en besproken door de mentor van het kind met de ouders in een OVM-gesprek.

Het is prettig om de ouders gericht te kunnen informeren over het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen. Dit doen we in de 10-minutengesprekken die wij 'OVM-gesprekken' noemen.

Het OVM wordt 1 keer per jaar ingevuld door de mentor van het kind.

Overzicht ontwikkelingslijnen

In het OVM worden de volgende 5 samenhangende gebieden (domeinen) met de volgende deelgebieden onderscheiden:

1. Basale ontwikkelingsbehoeften

- zelfbeleving en zelfbesef ■ zelfstandigheid ■ zelfredzaamheid ■ emotionele ontwikkeling
- relatie met volwassenen ■ relatie met kinderen

2. Speel- werkgedrag

- spelontwikkeling

3. Motorische ontwikkeling

- grote motoriek ■ kleine motoriek ■ zintuiglijke ontwikkeling

4. Spraak- en taalontwikkeling

- articulatie ■ woordenschat ■ taalbegrip ■ taalgebruik

5. Symbolisering

- ontluikende geletterdheid ■ ontluikende gecijferdheid

Overdracht basisschool

Het volgmodel gaat (na toestemming van de ouders op het inschrijvingsformulier) rechtstreeks naar de kleutergroep om een betere doorgaande lijn te garanderen.

Met de basisschool hebben we afgesproken dat wij bij kinderen met zorg 2 maand van tevoren een zogenaamde "warme overdracht" doen.

Intern wordt bij een overstap naar een andere groep altijd een actueel ingevuld OVM meegegeven voor de overdracht.

We volgen kinderen vanaf de leeftijd van 6 maanden. Een kind moet minimaal 3 maand de groep bezoeken voor gestart wordt met het volgen.

Naast het OVM worden voor de kinderen van het kdv van 0-1½ jaar het 'heen- en weer schriftje' geschreven en krijgen kinderen vanaf 1½ jaar totdat ze naar de basisschool gaan een kinderportfolio. Dit is een map met knutsels, tekeningen, foto's en dagverslagen of verslagen van leuke activiteiten die zich op het IKC hebben afgespeeld.

Gedragsvolgmodel Oog! op de bso

Op alle bso-locaties van Kindcentra Kits Primair worden de kinderen gevolgd met het gedragsvolgmodel 'Oog!'.

Met nadruk een gedragsvolgmodel en geen ontwikkelings-volgmodel, want de ontwikkeling wordt op die leeftijd immers op de basisschool al goed gevolgd. Het is voor ons vooral belangrijk om het welbevinden en het gedrag van de kinderen in beeld te brengen.

Het gedragsvolgmodel bestaat uit twee onderdelen.

1 Oog! Een vragenlijst voor de pedagogisch medewerker. De onderwerpen zijn o.a.: zelfstandigheid, relatie met de groepsleiding en de kinderen, spel en gedrag.

2 Oog op jou! Een vragenlijst voor de kinderen van 8 jaar en ouder zelf.

Hier geven de kinderen met behulp van smiley's aan hoe ze zichzelf en de bso zien. Bijvoorbeeld over de speelruimtes, de relaties, de activiteiten en de mening over de locatie.

Door het gebruik van een gedragsvolgmodel kan er nóg bewuster naar de kinderen gekeken worden. Het beeld kan hierdoor completer worden. Daarnaast betrekken we de kinderen er zelf bij door het gebruik van de kindvragenlijst en krijgen we soms verrassend nieuwe informatie van een kind.

Het is prettig om de ouders gericht te kunnen informeren over het welbevinden en het gedrag van de kinderen. Dit doen we in de 10-minutengesprekken die wij 'Oog!-gesprekken' noemen. Oog! wordt 1 keer per jaar ingevuld door de mentor van het kind.

Meldcode kinderopvang

Op alle Kits Primair locaties wordt de Landelijke Meldcode gehanteerd bij vermoeden van huiselijk geweld, kindermishandeling, een geweld- of zedendelict door een medewerker en seksueel grensoverschrijdend gedrag bij kinderen onderling. Ter ondersteuning van de medewerkers kent Kindcentra Kits Primair een aandachtsfunctionaris. De aandachtsfunctionaris van IKC De Zuiderenk is Geesje Weggen, Meerschools Intern Begeleider (MIB-er).

De sociale kaart van Kits Primair is ingevoegd in het informatieboekje dat op elke locatie aanwezig is.

8.9 Samenwerking

SamenVroegErbij 0-4 jaar

In onze kinderopvang is volop aandacht voor het welbevinden van de kinderen. We werken daarom samen met deskundigen van Icare en in het samenwerkingsverband 'Samen Vroeg Erbij' met Yorneo.

'Samen Vroeg Erbij' (SVE) geeft ons de mogelijkheid de vroegsignalering te versterken. Met behulp van de samenwerkingspartners zorgen we voor een preventieve manier van werken, o.a. door groepsbezoeken door ervaringsdeskundigen. Bij zorgvragen krijgt met name de mentor ondersteuning in de begeleiding van zorgkinderen.

Vanzelfsprekend vindt deze werkwijze alleen plaats na toestemming van en in overleg met de ouders.

Samen vroeg erbij-blijven 4-12 jaar

Voor de leeftijdscategorie 4 tot 12 jaar is een vergelijkbare structuur opgezet. De scholen zijn hierin een belangrijke partner. De werknaam van dit samenwerkingsverband is 'Samen Vroeg Erbij-Blijven'.

Onderwijs

Binnen IKC Zuiderenk wordt nauw samengewerkt tussen onderwijs en opvang.

Er loopt een doorgaande lijn van het kdv en po naar de kleutergroepen van de basisschool. Tussen de leerkrachten en de pedagogisch medewerkers is regelmatig afstemming zowel wat de pedagogische visie betreft als de praktische zaken.

9. Pedagogisch handelen

9.1 Pedagogisch visie en uitgangspunten

Om duidelijk te maken hoe Kindcentra Kits Primair met haar pedagogische visie omgaat, hebben we in het pedagogisch beleid een aantal pedagogische doelen vastgelegd. Zoals al eerder aangegeven, volgen we de vier pedagogische basisdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven. Zij vormen de onderbouwing van wat in de Wet Kinderopvang omschreven wordt als pedagogisch beleid.

De vier pedagogische basisdoelen zijn:

1. Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid.
(Heeft een kind het naar zijn zin?)
2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.
(Heeft een kind iets geleerd/ontdekt dat zinvol voor hem is?)
3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties.
(Heeft een kind met andere kinderen gespeeld?)

4. Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken.
(Heeft een kind geleerd op een sociale en respectvolle wijze met anderen om te gaan?)

Deze vier basisdoelen zijn ons uitgangspunt voor het pedagogisch beleid, maar hoe vertalen we dit naar onze praktijk?

1. Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid:

Een kind dat zich veilig voelt, voelt zich goed en heeft energie en ruimte om te leren en zich te ontwikkelen. Zich veilig voelen is een basisbehoefte.

Het gevoel van veiligheid in de kinderopvang wordt o.a. bepaald door de houding en werkwijze van de groepsleiding, zij zijn verantwoordelijk voor het bieden van een gevoel van geborgenheid. Maar ook door de inrichting, de groep, de routines, de rituelen en de activiteiten wordt de geborgenheid bepaald. Alles zal meespelen dat het kind een fijne dag heeft en zich durft te ontwikkelen.

Op momenten wanneer bso en kdv-kinderen samengevoegd worden zijn er specifieke aandachtspunten voor de allerjongsten voor de pm-ers, zoals:

De ruimte: Er wordt gezorgd voor een rustige plek waar een jong kind zich eventueel terug kan trekken om rustig te spelen. Dit kan afgescheiden zijn, maar kan ook een duidelijk herkenbare speelplek zijn bijvoorbeeld op een speekleed.

Pedagogisch handelen: Wanneer er 2 pm-ers op de groep staan, verdelen zij zich zo mogelijk qua aandacht en zorg over de verschillende leeftijdsgroepen. De pm-ers beschermen in principe alle kinderen met hun aandacht en zorg, maar in het bijzonder de allerjongsten. Door goed te observeren weten zij wanneer extra zorg, aandacht of bescherming nodig is.

Activiteiten: De drukke speelactiviteiten zijn zo mogelijk buiten of in de speelgang of het speellokaal. Daar kunnen de oudere kinderen hun energie kwijt.

Groep: In de praktijk blijkt dat oudere kinderen zich erg verantwoordelijk voelen voor de jongsten. Oudere kinderen passen automatisch hun gedrag aan in de buurt van de jongsten. Dit is een positief effect van het samenvoegen van leeftijdsgroepen. Zij mogen met hen spelen, maar kunnen de jongsten niet verzorgen, zoals tillen, verschonen of het naar bed brengen. Uiteindelijk zal de aandacht en de sensitieve houding van de pm-er de beste bescherming zijn voor de emotionele veiligheid van de kinderen.

2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties:

Kinderen krijgen de ruimte om hun eigen persoonlijke identiteit te ontwikkelen. Ze moeten kunnen ontdekken wie ze zijn, wat ze kunnen en wat ze willen!

De persoonlijke competenties helpen een kind om de wereld te ontdekken en zich te ontwikkelen. Ze geven de mogelijkheid om vaardigheden onder de knie te krijgen en zelfvertrouwen op te bouwen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het leren van taal, de motorische ontwikkeling en cognitieve vaardigheden.

Dit is eerder in dit werkplan beschreven bij Spel en activiteiten. En vervolgens bij Speel- en werkgedrag.

3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties:

Met het begrip sociale competentie bedoelen we sociale kennis en vaardigheden. Bijvoorbeeld het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, jezelf presenteren, conflicten voorkomen en oplossen, voor jezelf opkomen, of het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

Het contact met leeftijdsgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen zorgt voor het ontwikkelen van de sociale competenties. Het geeft aan kinderen kansen om zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving. Wij zorgen voor een kansrijke omgeving en actieve situaties.

4. Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken:

Leren wat wel en niet mag: wanneer is je gedrag sociaal acceptabel?. Er zijn veel ongeschreven gedragsregels in de kinderopvang; je mag een ander geen pijn doen, samen opruimen, zuinig op elkaars spullen zijn, eerlijk zijn, respect voor de natuur, mooie dingen maken, om de beurt, etc. Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met de kinderen proberen we ze bij te brengen hoe ze kunnen functioneren in een groter geheel: in de groep, in de maatschappij.

We laten de kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden maar ook met de gebruiken en omgangsvormen in onze samenleving.

9.2 Pedagogisch handelen:

Bovenstaande vier opvoedingsdoelen staan centraal in ons dagelijks werk. Het bepaalt onze manier van werken met kinderen.

Veiligheid geven en emotioneel ondersteunen doen we op verschillende manieren (Interventies). Dit noemen we bij Kits Primair onze koninklijke interventies: SIRE
Deze letters staan voor:

- **Structuur bieden:** Regels en grenzen zorgen voor duidelijkheid, waardoor kinderen veiligheid ervaren. Rituelen en routines dragen hier ook sterk aan bij. Het verjaardagsritueel, of de routine van het ophalen van school geeft houvast. Ook concrete symbolen ondersteunen een gevoel van zekerheid.
- **Informerend en uitleg geven:** Kinderen moeten weten wat er gaat gebeuren en wat ze mogen doen. We leggen zoveel mogelijk uit hoe, wat, waar, wanneer. Meer duidelijkheid geeft het kind meer zelfstandigheid en dus meer zelfvertrouwen.
- **Respect hebben voor de autonomie:** We proberen kinderen de ruimte te geven om zichzelf te zijn, om eigen keuzes te maken en zelf initiatieven te nemen. Ze mogen hun eigen grenzen ontdekken en we willen luister naar hun ideeën en behoeften.
- **Emotioneel ondersteunen:** We zorgen voor een goede relatie, willen sensitief en positief zijn, geven regelmatig complimenten, helpen waar nodig, troosten, bieden de kinderen succeservaringen, geven het zelfvertrouwen, laten het voelen dat we er voor ze zijn.

9.3 Corrigeren / belonen / straffen

Corrigeren gebeurt vanuit een positieve instelling. Hierbij vinden we het belangrijk aan te geven wat we van een kind verwachten in plaats van aan te geven wat het kind niet moet doen. De nadruk ligt op het gewenste gedrag! Gewenst gedrag wordt beloond met complimenten.

Ongewenst gedrag corrigeren we met een positief gestelde correctie ('rustig lopen' is positief gesteld, het benoemt het gewenste gedrag en 'niet rennen' is negatief gesteld, het benoemt het ongewenste gedrag). We corrigeren op het moment zelf, zodat kinderen de koppeling kunnen maken met hun eigen gedrag. Correcties geven we nabij het kind, met oogcontact en/of fysiek contact, en op een rustige toon. Het gedrag wordt hierin losgekoppeld van het kind.

Straffen is een negatieve correctie. Dit willen we vermijden. Met straffen bouw je niet aan een goede relatie, het geeft een negatieve sfeer. Van straffen leren kinderen niet veel, het effect is kort en zeker niet blijvend. Positief stimuleren is een veel zinvoller alternatief.

9.4 Groepsregels en -afspraken

Voor correcties heb je als basis duidelijke, zinvolle en positief gestelde regels nodig. Kinderen moeten weten waarom deze regels gesteld zijn, pas dan kunnen ze betekenisvol voor hen zijn.

9.5 Pesten

Pesten wordt niet geaccepteerd in het IKC. De regel bij ons is; heb respect voor elkaar en ga respectvol met elkaar om. Hier wordt door de pedagogisch medewerkers op toe gezien.

9.6 Kinderparticipatie

In onze SIRE - interventies ter bevordering van het welbevinden van kinderen- staat de R voor Respect van de autonomie. Dat betekent dat kinderen de ruimte krijgen om mee te denken, mee te beslissen, eigen keuzes te maken en medeverantwoordelijk zijn.

Iedere bso-locatie heeft een vorm van kindparticipatie, of is deze aan het ontwikkelen.

Dat kan in de vorm van: een kinderraad, een kinderkant, zelf samengestelde groepsregels, eigen initiatieven voor activiteiten, een ideeënbus, enz.

Hierdoor bevorderen we het democratisch burgerschap.

Ook door de opmerkingen in de kindvragenlijst "Oog op jou!" serieus te nemen, geven we de kinderen de mogelijkheid te participeren.

10. Ouders

10.1 Verantwoordelijkheid

De contacten tussen pedagogisch medewerkers en ouders zijn van essentieel belang. Ouders en pedagogisch medewerkers hebben een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij de wensen van de ouders uitgangspunt zijn voor de opvang.

Wederzijdse informatie-uitwisseling is daarom belangrijk.

Bij de inschrijving en intake worden gegevens van het kind en van de ouders genoteerd.

Aan het eind van de dag, of het dagdeel, wanneer de ouders hun kind komen halen, is er informeel contact tussen de ouders en de pedagogisch medewerkers. Bijzonderheden kunnen dan doorgegeven worden. Op het kdv hebben de kinderen tot 1,5 jaar een schriftje waar ook de bijzonderheden in worden geschreven, daarna wordt een Kinderportfolio bijgehouden met tekeningen en knutsels van het kind en verslagen van activiteiten e.d. Wanneer het kind de opvang verlaat, krijgt het kind het Kinderportfolio mee naar huis.

Ouders zijn bij het halen en brengen van de kinderen zelf verantwoordelijk voor hen.

Ouders melden kinderen af wanneer het kind ziek is of geen gebruik maakt van de opvang op die dag, dit is belangrijk i.v.m. de inzet van personeel, maar vooral natuurlijk omdat het kind wordt verwacht.

10.2 Groepsmap voor de groepsleiding

Alle groepen hebben een groepsmap, waarin de pedagogisch medewerker alles noteert wat van belang is om te weten voor andere collega's, zoals gemaakte afspraken met ouders, belangrijke informatie over de kinderen en andere organisatorische berichten.

De bakjes en vakjes van de kinderen worden eveneens gebruikt om eventuele post voor ouders in te verspreiden, het is aan de ouders om deze bakjes regelmatig te controleren op eventuele post. Als klant van Kindcentra Kits Primair ontvangt u tevens een digitale Kits Primair nieuwsbrief.

10.3 Oudergesprekken

Op het kdv en po worden er jaarlijks OVM gesprekken met ouders gehouden.

Wanneer een ouder tussendoor behoefte heeft aan een extra gesprek over de ontwikkeling van zijn/haar kind kan er altijd een afspraak worden gemaakt.

Wanneer een ouder over het kind of de gang van zaken op de bso wil spreken met de pedagogisch medewerker, dan kan dit bij het ophalen van het kind, of er kan een afspraak gemaakt worden voor een rustig moment. Naar aanleiding van het gedragsvolgsysteem 'Oog! op jou' op de bso kunnen ouders indien gewenst een gesprek hebben met de betreffende pedagogisch medewerkers over het welbevinden van hun kind(eren).

10.4 Oudercommissie

Op het IKC is een oudercommissie actief waarin ouders van verschillende groepen zitting hebben. Ouders hebben inspraak in de gang van zaken op het IKC en namens de ouders geeft de Oudercommissie (OC) advies. Vanuit de Oudercommissie kan een ouder zitting nemen in de Centrale Oudercommissie (COC) van Kindcentra Kits Primair die overlegt met de directeur-bestuurder en adviseert over beleid dat Kindcentra Kits Primair breed wordt ingevoerd. Nieuwe ouders kunnen zich aanmelden voor de OC, zij kunnen contact opnemen met de voorzitter van de oudercommissie van de locatie: oczuiderenk@kitsprimair.nl

10.5 Klachtenprocedure

Klachten willen we graag zo goed mogelijk oplossen. Heeft u een klacht, bespreekt u dit dan met de pedagogisch medewerker, de assistent-manager of de manager kinderopvang van de locatie.

Ook kunt u uw klacht kenbaar maken via het contactformulier op onze website of via een mail.

Daarnaast is Kindcentra Kits Primair aangesloten bij De Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen en het daaraan verbonden Klachtenloket Kinderopvang en Peuterspeelzalen. De brochure "klachtenbehandeling Kindcentra Kits Primair" en de brochure "hoe werkt De Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen" is op te vragen bij het stafbureau van Kits Primair.

10.6 Tot slot

In het informatiepakketje dat ouders krijgen bij het intakegesprek zitten belangrijke formulieren die ingevuld en ondertekend moeten worden en meegegeven op de eerste opvangdag. Dit zijn formulieren waarop wij gegevens van de kinderen kunnen terughalen wanneer deze nodig zijn. Het is een onderdeel van het kinddossier.

De inspectierapporten van de GGD zijn te vinden op de website van Kits Primair, www.kitsprimair.nl en op de kinderopvanglocatie.

Overige informatie kunt u vinden op www.ggddrenthe.nl